

KARACAOĞLAN'IN DÜŞÜNCE YAPISI AHLAK ANLAYIŞI VE KARACAOĞLAN ŞİİRLERİNDE EROTİK ÖĞELER

Halkımız her ozanda bir başka yönünü bulur. Her ozan halkımızın bir başka duygusunu yansıtır, yüceltir, açığa vurur.

Karacaoğlan ise : Hayatın en güzel yanı aşk, seveda, sevgi, güzeli, güzelliği, doludizgin yaşama sevincini, insan-noğlunun en temel, en vazgeçilmez ihtiyaçlarından biri olan "cinselliği yansıtır" şiirlerinde.

Karacaoğlanm şiirlerinde göze çarpan en belirgin özellik: Halkımızın söyleyemediği, bastırmaya çalıştığı, korktuğu, utandığı, ayıp saydığı cinsel duygularını, müstehcenliğe, çirkinliğe, bayağılığa, kabalığa, basitliğe düşmeden, kadını, yalnızca cinsel bir araç gibi görerek, aşağılayarak değil : yücelterek, güzelleştirerek, açık - saçı söyleyişle erotizmin gizemli çekiciliğiyle kucaklaşmasıdır. "Sevmeli güzeli övmeli değil" dizelerinde güzele dokunmadan ona övücü şiirler söylemenin gereksizliğini vurgular. Şehveti sonsuz bir yaşama sevinci ile birleştirir. " Tomurcuk memesin verdi ağzına- yorgunsun sevdiğim em dedi bana" en açık cinselliği, uçarılığı, çapkınlığı içinde yaşadığı toplumun ahlak anlayışına ters düşmeden, yadırganmadan dışlanmadan yansıtmış; halkın hoşgörüsü iie uzlaşarak, -onun gelenek, görenek, dinsel inançlarıyla iç dünyalarındaki bastırılmış cinsel arzuları bir kuyumcu ustalığıyla uyumlayabilmişir.

Yaşadığı dönemin toplumsal sıkıntılarını, 17. yüzyılın göçebe yaşamının sorunlarını da görebiliriz onun şiirlerinde. Ama çok sınırlı, çok az. "Tırmağın var ise başını kaşı-Kimseden kimseye fayda yoğımış" derken; O'nun bireyci yapısını, "Üç derdini var birbirinden seçilmez - Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm" derken korkularını, "Alçaklı yüksekli evlerim mi var - Kırmızı çubukiu bağlanırımı var" Derken boşverdimciliğini "Al yeşil konakta hükmeyleyenler - Dur bakalım canım beyler kalırmı?" sözde sorusuyla " Yakasız gömleğe sarılır bir gün" gerçeğini vurguluyor.

"Ustalar yapıyı tersine yapar - Esnaflar işine hiyieler katar-Zamane kadısı altına tapar" Derken ozan yüreğinin eleştirisi, "Şimdiki beyleri sazı çalınmaz - Az rüşvet versem o da alın-maz" Derken de Fuzuli'nin ünlü şikayetnamesindeki

burukluğu görülür.

Osmanlı devleti; Kuruluş ve Yükselme döneminde Selçuklulardan süre gelen dinsel hoşgörü yanında, halkın dertlerine çözüm getirecek adalet ve yasalarla da Anadolu halkı için umut kaynağı olmuştur. Osmanlı Beyliğinin kısa sürede imparatorluğa dönüşmesi halkın gönüllü desteği ile gerçekleşmiştir, imparatorluk sınırlarını genişletirken, denetimin güçleşmesi, adaletin her yere eşitçe ulaşmaması ve giderek bozulması sonucunu da doğurur. "Rağbet kalmadı hiç yoksula bayda" Diyerek toplumsal bir öfkeyi yansıtırken, bireysel olarak; "Kara günün ömrü az olur - Gamlanma gönül gamlanma" Dizelerinde olduğu gibi hayata hep iyimser yaklaşır, umutla bakar. Yaşadığı dönemin toplumsal sorunlarını fazla bulamayız Karacaoğlan'ın şiirlerinde. O'nun dertleride açılarda, sorunlarda, sevgiside, sevdasıda, sanatıda bireyseldir. O'nun dünyası; Al balalı, tor mayalı, turalanmış sırma saçlı, mor belikli, domur domur ak göğsünde düğme çözen gelinlerdir, kızlardır.

Karacaoğlan'm düşünce yapısını bir kalıba sığdırmak olanağı yoktur, Çukurova'nın, Torosların ele avuca sığmayan, uçarı çapkın ozanı; her çiçekten bal toplamış, her dudağa bal çalmış, her çalıya yuva yapmış, hayatı dolu dolu yaşayan, dertleri, gurbet sıkıntılarını aşklarına bağlayan "Ölmeden bir

dem sürendir"

Kimi şiirlerinde "Cansız duvarları binip yürüten - Hünkar Hacı Bektaş Pir'den gelirim", "Uğrayıp ulu yerlere - Giden gerçek erenlere", "Çağırırım Gani deyi - Gel ağılatma beni deyi - Kimi görsem seni deyi - Yüzüne bakar ağlarım" dizeleriyle tarikat ulularına övgüler dizer, tasavvufta Yunus'a yaklaştığı

görülür; Ama O, illede güzellerin övücüsü, güzellerin sevicisi-dir. "Güzel sevmek günah değil - Dört kitapta yerin gördüm" inancını vurgular.

Karacaoğlan adına araştırma yapan uzmanlar; genel din anlayışı dışında özel bir tarikat izine rastlanmadığını söylerler O'nda. O bir gönül adamıdır. Gezip gördüğü yerlerdeki insanların gönlünü hoş edebilmek için, o andaki ortama da, sakala göre tarak vurmuş, nabza göre şerbet vermiş, gönülleri ferah tutmak için dörtlükler söylemiş olabilir. Bu söyleyiş biçimi Karacaoğlan'ın insanları hoşnut etme, mutlu etme ve insan sevgisi anlayışından kaynaklanır. İnsanları günlük yaşamın sıkıcı gerçeğinden "Bire ağalar bire beyler ölmeden bir dem sürelim - Gözümüze kara toprak dolmadan bir dem sürelim" dizeleriyle kanatlandırarak, ölümsüzlüğün irem başına, gizemli dünyasına götürür.

Karacaoğlan'ın üzerinde durulması gereken en ilginç yanlarından biri de; O'nun ahlak anlayışı, şiirlerinde sık sık görülen, Karacaoğlan'ı Karacaoğlan yapan "Erotik" öğelerdir. Şiirlerini ne tarikatlar, ne de genel din anlayışlarıyla sınırlandırabiliriz. Edebiyatımızdaki yeride "Din dışı halk edebiyatı" ozanı sınıfındadır. Şiirlerinin çoğu cinsel duyguları coşturucu, açık - saçık erotik öğelerle doludur.

Yunus Emre'de sevginin sonsuzluğunu, Pir Sultan'da "Divana kalan dava" yi, Köroğlu'nda "Kavga"yı bulan Anadolu halkı; Karacaoğlanın şiirlerinde de bir başka yönüne karşılık bulmuş; insanoğlunun en temel, en vazgeçilmez yanı, cinselliği, yansıtmış, çoğaltmış yaşatmıştır.

Karacaoğlan'ın mensup olduğu halk ozanlığı; islamiyet öncesi sözlü Türk edebiyatının geleneklerini yansıtır. Kopuz denen sazları ile ilden ile gezen baksıların, kamların, ozanların "Adı görklü Muhammed'i Kutsayan" Dede Korkut'ların sihirli ve saygın çizgisini sürdürür, Karacaoğlan'ın yaşadığı çağda İslami gelenekler böylesine açık - saçık söyleyişlere izin vermez; ama Anadolu insanının halk ozanına karşı duyduğu "Pir elinden dolu içmiş" ozana karşı saygı, bu baskıyı dengeler.

Hele hele okur yazar olmayan Anadolu insanına "Güzel sevmek günah değil - Dört kitapta yerin "gördüm" diyen inançlı vurguyu hesaba katarsak akan sular durur. Karacaoğlan'ın erotik öğelerle yüklü şiirlerinin yadırganmama nedeni daha bir anlaşılır. O'nun coğrafyasında ozanların büyüsel bir gücü olduğu, onların olağanüstü güçle donatıldığı, doğanın gizli güçleriyle konuştuğuna inanılırdı.

Sevdiğine ulaşamayan, kavuşamayan insanlar, olayları kendi gönlünce oluşturmanın yöntemini araştırır. Mutsuzluğunun avuntusu, güçsüzlüğünün dayanağı olarak alın yazısını değiştirmeye çalışır. Yüreğinin sesini yansıtacak ozana; yada büyücüye döker içini, istenen başlığı verememiş, okumamış, aydınlanmamış bir delikanlının kadın ve dişilik konusunda en küçük bilgisi yoktur. Yalnız sürüp giden heyecanları, hayalleri, düşleri vardır. Kızda öyle... Hele kızlık bağlama, erkeklik bağlama gibi bir takım büyülerle insanların bu gizemli dünyasına bir karabasan gibi girenlerin varlığını da düşünürsek; cinsel bunalımın boyutları daha bir oylumlarmr. Karacaoğlan'ın şiirlerindeki "erotik" öğeler, insanların en doğal, en temel duygularını özgürce dile getirmekle, bir boşluğu doldurmuşlar, vazgeçilmez bir işlevi yerine getirmişlerdir. Nedir erotizm?

Kökü Yunan mitolojisindeki aşk tanrısı Eros'a dayandığı bilinen erotizm, hayatın en güzel en doğal yanı cinselliği sanatla birleşerek, insancıl bir sevgi ile kararak yansıtır, yüceltir. Her türlü sanat ürününde yansıtılan duygular ve düşünceler insanda cinsel isteği uyandırmayı ve onu sevişmeye yöneltmeyi başarırsa "Erotizm" denen gizemli güç ortaya çıkar, insanı etkileyen bu gücün sanatsal değerlerle donatılıp, doğal ve insancıl acadan cinselliği sevgi ile kararak, sağlıklı bir yaklaşımla ele alması gerekir. Sanatta estetik anlayış, erotizm için ne kadar gerekli ise; çirkinlik ve bayağılıkta "Erotizm"! o denli yok eder. Kısacası erotizm ve cinselliğin yaşamla bütünleşmesi gerekir. Bunu da hayatın doğia! akışı içinde şiirlerinde yansıtabilen, en güzel yansıtabilen Karacaoğlan'dır.

"Çözemedim ak göğsünü düğmeden - Emsem dudağını kimse duymadan" Dizelerinde kullandığı erotik öğeleri mat, donuk, duruk biçimde sayıp dökmez. O, herşeyi özünde duyarak "Ak memeler domur domur terlemiş - Sil kara zülfüne gurban olduğum" dizelerindeki gibi kendi duygularıyla uyum-îyarak "Çift güvercin atar takla - Al koynuna beni sakla" söyleyişle sevgilinin düşündeki titreşimi çift güvercinin takla atmasına benzeterek hayatın akışı içinde "Sıkça dikmiş kız göğsünün düğmesin - Çözüp gider bir gözleri sürmeli", "Aç göğsünü kız göreyim memeni - Boğum boğum kınalanmış sürmeli" Dizeleriyle de hareket halinde sıfatlarla yansıtır.

Karacaoğlan'ın şiirlerinde kullandığı erotik öğeler kendine özgüdür. Hayatın doğal akışı içinde doğal benzetmelerle ve içinden geldiği gibi yansıtır, insanda cinsel arzu uyandıran dişiliğin bütün görünüşleri, kıvrımları, yuvarlaklığı, bükümleri, dökümleri, gerginliği, parlaklığı, canlılığı, rengiyle, kokusuyla, sertliği - yumuşaklığıyla, domur domur ıslaklığıyla yansır. "Emilen dudak, dil, dişlenen, ucundan öpülen al yanak, has-bahçeden nar vermek, rahmetin güllere yağdığı gibi, domur domur terleyen memeler, bentlerinin düğmeleri çözülmüş dösler, öptükçe ballanan şirin dudak, örselenmiş, turalanmış, sırma saç, gerdan döven zülûf, kulunç döven mor belik, ince bele sarılmayınca aralanmayan dava, yayla karından beyaz düşün uzanıp üstünde ölmek, koynunda beslenen ayvayı, narı, çözüp düğmelen derivermek, emerken dilini ağız rastgeî-mek, ak göğsün çukurundaki ben, okşayıp sevilen el değmedik dös, aya karşı açılan dös, ak memede çifte ben, ak göğsün üstüne konduran vefalı güzel, altı zezem pınarı olan ak gerdandan emmek, göğsün düğmesini çözüvermek, terlemiş domurmuş turunç meme, koyuna iz eyleyen çift meme, emilsede tadına doyumayan kaymağa karışmış bal meme, kimden kime kısmet olduğu bilinmeyen bürüncek göynek altında kar gibi gül meme, bir kötünün eliyle özgün olabilecek ak göğsün düğmelen, yarin düğmeleri çözülnünce ay doğup şafak atıyor anmak, soyunup koynuna girmek,

bir gece koynunda misafir olmak, bir güzel isetemek yad el değmedik - elenmişi, belenmişi neylemek, ince beli, uzun boyu sarmayı öğrenmişi ellerin duramaz oluşu, akşamdan soyunup koynuna girmek, uçkur çözmeye üşenmek gibi açık -saçık söyleyişler Karacaoğlan'ın şiirlerinde sık sık görülen erotik çağrışımlı öğelerin bir kısmıdır. O'nun kullandığı "Erotik" öğelerin tümünü onbeş dakikalık bir metne sığdırmak mümkün değildir.

"Onbeşinde bir güzeli sevmeyen

Bu dünyaya hayvan gelir bön gider" diyen Karacaoğlan'a biz de diyoruz ki günümüzden :

Bire Karacaoğlan bire can dostum
Sensiz yaylaların tadı olmuyor
Çukurova bayramlığın soyundu Tor
mayalı Türkmen kızı gülmüyor

Acemi aşıklar aşktan ne anlar Ne
sözünü bilir ne sazdan dinler Senin
için ilik çözen gelinler El eğledik
işmar ettik gelmiyor

Sendeki bu sırrın hikmeti nedir
Sazında sözünde özünde midir
Bütün güzellerin kavli senledir
Başkasına hiç bir güzel kalmıyor

Tomurcuk memeden güllerin derdin
Dudağından emdin belinden sardın
Öpmeyle kalmadın koynuna girdin
Senden gayri yatağına almıyor

Aşkın düğümünü çaldın mı gittin
Bütün güzelleri aldın mı gittin Sevda
çiçeğini yoldun mu gittin Döne
küskün Elif halden bilmüyor

Övdüğün güzeller vefasız çıktı Ne
"Yorgunsun" dedi ne yüze baktı
Nazlar usandırdı işveler kalktı Mor
beliği kuluncuna salmıyor

İSMAIL ARSLAN

İSMET İNÖNÜ ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ

ED. ÖĞRETMENİ